

Zákon o silničním provozu. Komentář

Wolters Kluwer ČR

Autoři komentáře: PhDr. Mgr. Daniel Novopacký, MBA; JUDr. Bc. Pavel Vetešník, Ph.D.; Mgr. Karel Bezděkovský

Autor recenze: JUDr. Miroslav Růžička, Ph.D.

Autoři při zpracování komentáře využili beze zbytku svých rozsáhlých zkušeností a poznatků z oblasti provozu na pozemních komunikacích a silničního provozu.

Výsledkem je naprosto výjimečné dílo; to ostatně vyplývá již ze skutečnosti, že komentář má 895 stran. Nejde však jen o samotný rozsah, důležité je i to, že komentář je koncipován tak, že obsahuje vždy naprosto vyčerpávající výklad k danému ustanovení zákona o silničním provozu.

Nadto se jedná o komentář zvládnutý na zcela mimořádné úrovni vzhledem k tomu, že nejprve je vždy zmíněn výklad konkrétního ustanovení zákona o silničním provozu, který zahrnuje pojednání o všech podstatných pojmech, a to i ve vzájemných souvislostech a vazbách, následuje soudní judikatura a literatura. Zejména soudní judikatura je v závěru výkladu určitého ustanovení zmíněna velice podrobně, stejně tak navazující literatura včetně webových odkazů.

Příkladem lze uvést např. komentář k § 41 zák. o silničním provozu o jízdě vozidel s právem přednostní jízdy, kde po nezbytných citacích z důvodové zprávy k návrhu zákona o silničním provozu je uveden výklad k vozidlům s právem přednostní jízdy, zvláštním oprávněním řidiče vozidla s právem přednostní jízdy (zdůrazňují se všechny návaznosti na dotčená ustanovení zákona o silničním provozu), výklad k oprávněným subjektům a ke všem prováděcím předpisům. Obdobně by bylo dále možno poukázat na text komentáře k § 77 zák. o silničním provozu o místní a přechodné úpravě provozu na dálnicích, silnicích, místních komunikacích a veřejně přístupných účelových komunikacích (uvádí se citace z důvodové zprávy mj. i k návrhu novely provedené zákonem č. 268/2015 Sb., ale zdůrazňují se též zejména možnosti stanovení místní a přechodné úpravy formou opatření obecné povahy, vysvětluje se tento pojem, v bezprostřední souvislosti s problematikou řešenou právě vykládaným ustanovením zákona o silničním provozu).

Jak se zdůrazňuje již v rámci předmluvy, autoři se chtěli vyhnout tradičnímu problému většiny publikací, jež komentují nejrůznější zákony, totiž tomu, že kde se vyskytne nějaká zásadnější sporná otázka, tam komentář končí.

To se projevilo v tom, že autoři se rozhodně nevyhýbají ani problémům, na něž se jen velmi obtížně hledají odpovědi.

Např. v rámci výkladu k § 2 zák. o silničním provozu to, že zákon mnohdy užívá také pojmy, jež nijak nedefinuje (pojem „vozovka“ nebo pojem „řízení vozidla“). Tento přístup však prostupuje komentářem k celému zákonu o silničním provozu. Obdobně, jak se zdůrazňuje již v předmluvě, srov. komentář k § 27 zák. o silničním provozu ohledně otázek vztahujících se k soukromoprávní možnosti odstranění vozidla nebo použití technického prostředku k zabránění jeho odjezdu.

Autoři naznačují i možná řešení četných aplikačních problémů *de lege ferenda*. Jako příklad je možno uvést komentované ustanovení § 39 zák. o silničním provozu, pokud jde o zákonné zmocnění obcí k vydání právního předpisu, jímž lze vymezit místní komunikace nebo jejich úseky v obytné zóně v § 39 odst. 6 zák. o silničním provozu.

Při výkladu jednotlivých pojmů je také nezřídka využíváno i poznatků zahraniční literatury, popř. zahraniční jurisdikce (srov. k otázce právního postavení učitele autoškoly u § 2 a § 8a zák. o silničním provozu).

Jako zcela mimořádné lze vyzdvihnout i to, že v rámci komentáře autoři věnují pozornost účelu příslušné právní úpravy, stejně tak jako základním principům týkajícím se aplikace daného ustanovení. Jako velice výstižný příklad je možno uvést – ohledně výkladu k úvodnímu ustanovení § 1 zák. o silničním provozu – např. základní principy, jimiž je konkretizován minimální standard (povinné) opatrnosti, kterou je každý účastník silničního provozu povinen zachovávat, tedy princip omezené důvěry v dopravě, princip sekundární odpovědnosti, princip kvalitativně vyššího stupně povinnosti (tento princip úzce koresponduje pojmu známému z trestního práva hmotného – důležité povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona).

Je namístě plně odůvodněný závěr, že recenzovaná publikace vyniká svým interdisciplinárním přístupem vzhledem k tomu, že se zabývá i tématy, jež velmi výrazně přesahují materii zákona o silničním provozu, pokud je splněn zásadní předpoklad, že příslušný okruh otázek úzce souvisí s problematikou zákona o silničním provozu.

Např. při výkladu pojmu „trvalý pobyt na území České republiky“ v § 2 písm. hh) zák. o silničním provozu je využíván i eurokonformní výklad, je tomu tak v komentáři k celé řadě dalších ustanovení zákona o silničním provozu (např. k § 47 zák. o silničním provozu, pokud jde o pojem „dopravní nehoda“, kde se naopak zdůrazňuje také mezinárodní smluvní úprava, jedná-li se o dopravní nehody s cizím (mezinárodním) prvkem. Vychází se nezřídka i z výkladu určitých pojmů v předpisech trestního práva [srov. pojem „obecně prospěšné zařízení“ v komentáři k § 47 odst. 3 písm. e) zák. o silničním provozu, kde se objevuje odkaz na totožný termín v § 132 tr. zákoníku].

Lze shrnout, že recenzovaný komentář vzhledem k svému pojetí, koncepci výkladu i zaměření na četné, mnohdy velmi obtížně řešitelné, aplikační problémy představuje skvělou pomůcku pro všechny odborníky, kteří se zabývají problematikou silničního provozu, pro soudce, státní zástupce, advokáty, policisty, akademické pracovníky, praktiky z nejrůznějších oborů, ale i pro všechny ty, kteří se chtějí s tematikou vztahující se k zákonu o silničním provozu blíže seznámit.

JUDr. Miroslav Růžička, Ph. D.

Nejvyšší státní zastupitelství